
Satakunnan työllisyysalueen perustaminen ja sopimus yhteisestä toimielimestä sekä työvoimapalveluiden järjestämissuunnitelma

KH 11.09.2023 § 210
142/00.04.01/2023

Taustaa

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) hyväksyttiin 1.3.2023. Kunnille tämä tarkoittaa merkittäviä uusia tehtäviä 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa työllisyyttä ja lisätä työ- ja elinkeinopalvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta tuomalla palvelut lähemmäksi asiakasta sekä kytkemällä palvelut osaksi laajaa kuntaekosysteemiä. Näin voidaan myös tukea alueiden kilpailukykyä ja elinvoimaa.

TE-palvelut siirretään valtiolta kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyysalueille, joiden työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Kunta voi järjestää kunnan vastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Vastuukuntamallissa palveluiden järjestämisestä sovitaan työllisyysalueen kuntien kesken ja yksi kunta (vastuukunta) toimii työvoimaviranomaisena. Kunnat voivat myös perustaa kuntayhtymän, joka toimii työvoimaviranomaisena. Kuntien on sovittava yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta ja ilmoitettava siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Satakunnan työllisyysalueen valmistelu

Satakunnan maakunnassa uudistuksen edellyttämä valmistelu aloitettiin syksyllä 2022 Satakuntaliiton kokoon kutsumana. Kuntaedustajille esiteltiin lainsäädäntövalmistelua sekä TE-toimiston ja ELY-keskuksen nykyistä toimintaa ja asiakaskohderyhmää. Syksyn 2022 aikana kerättiin myös kunnista tietoja työllisyyspalveluiden järjestämiseen ja resursointiin liittyen. Maakunnalliseen valmisteluryhmään kuului kuntaedustajien lisäksi TE-toimiston, ELY-keskuksen ja Satakuntaliiton johtoa.

Työllisyysuudistusta säätelevä lainsäädäntö astui osin voimaan jo keväällä 2023. Tällöin järjestettiin sidosryhmille suunnattu laaja työpaja, johon osallistui edustajia mm. hyvinvointialueelta, yrittäjäjärjestöistä, elinkeinoyhtiöstä ja oppilaitoksista sekä järjestökentältä. Valmistelun alkuvaiheessa tavoitteena oli yksi, koko maakunnan kattava työllisyysalue. Kuntajohtajien kokouksessa, huhtikuussa 2023 selvisi, että valmistelua maakunnassa jatketaan kahden työllisyysalueen mallilla. Rauma, Eura, Säkö, Eurajoki ja Huittinen olivat päättäneet perustaa oman työllisyysalueen. Tämän myötä yhteistä työllisyysaluetta Porin kanssa ovat valmistelleet Harjavalta, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kokemäki, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Siikainen ja Ulvila.

Porin ympärille rakentuvan alueen valmistelu jatkui toukokuussa kuntien virkamies- ja luottamushenkilöjohdon tapaamisella. Satakunnan työllisyysalueeksi nimetylle alueelle perustettiin myös oma valmistelun ohjausryhmä, jossa olivat edustettuina kunnat, TE-toimisto ja ELY-keskus sekä henkilöstön edustajat. Ohjausryhmän lisäksi perustettiin järjestämissuunnitelmaa ja palvelumallia suunnittelevia työryhmiä ja jaettiin valmisteluvastuuta vastuukuntana toimivan Porin kaupungin organisaatiossa. Touko-kesäkuun aikana kaikissa kunnissa järjestettiin valtuuston iltakoulu,

joissa asian valmistelua ja TE-uudistusta esiteltiin. Ensimmäinen sopimusluonnos esiteltiin ohjausryhmälle kesäkuun lopussa ja samalla sovittiin kuntakohtaiset neuvottelut heinä-elokuulle. Päivitetyt sopimus- ja suunnitelmaluonnokset käsiteltiin kuntajohtajien kokouksessa 16.8. sekä laajemmassa kuntajohdon kokouksessa 28.8.2023.

Sopimus yhteisestä toimielimestä

Esityslistan liitteen mukaisella sopimuksella sopijapuolina olevat kunnat muodostavat työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen, jonka nimi on Satakunnan työllisyysalue. Sopimuksen kohteena ovat julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät.

Sopimuksen mukaisia tehtäviä hoitaessaan Porin kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena vastuukuntana. Kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaan tehtävien hoidosta järjestämismääräyksen mukainen kunta (vastuukunta) vastaa järjestettävien palveluiden ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Palvelujen järjestämisestä vastaavana yhteisenä toimielimenä ja työllisyysalueen työvoimaviranomaisena toimii Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristötoimialalla toimivan lautakunnan jaosto, Satakunnan työllisyysalueen jaosto.

Vastuukunta Porin kaupunki nimeää jaoston jäseniksi ja varajäseniksi edellä mainittuun lautakuntaan valitut jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Kankaanpään ja Ulvilan kaupungit esittävät kumpikin jaostoon nimettäväksi kaksi (2) jäsentä ja näille henkilökohtaiset varajäsenet. Kukin muu sopijapuolena oleva kunta esittää toimielimeen nimettäväksi yhden (1) jäsenen ja tämän henkilökohtaisen varajäsenen. Jaoston puheenjohtajana toimii Porin kaupunkia edustavan lautakunnan puheenjohtaja. Jaostolla on kaksi (2) varapuheenjohtajaa (1. ja 2.), jotka valitaan Kankaanpään ja Ulvilan kaupunkien edustajista.

Vastuukuntana toimiva Porin kaupunki vastaa sopimuksen mukaisten tehtävien taloudenhoidosta. Kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaan kunnalla on vastuu tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämismääräyksen mukainen vastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Toiminnan alkuvaiheessa, ainakin ensimmäisen toimintavuoden osalta, työllisyysalueen lakisääteiset palvelut rahoitetaan valtionosuuskriteereihin pohjautuvilla kuntakohtaisilla maksuosuuksilla. Toiminnan vakiinnuttua selvitetään mahdollisuus siirtyä aiheuttamisperusteisiin maksuosuuksiin.

Yhteistoimintasopimusta valmisteltaessa on oltu yhteydessä maakunnan toisen työllisyysalueen valmistelijoihin. Tavoitteena on ollut saada kummankin työllisyysalueen sopimukseen yhtenevä kirjaus yhteistyöstä sekä mahdollisuudesta sopia ja siirtää toimivaltaa yksittäisissä tehtävissä toiselle kunnalle tai toiselle työllisyysalueelle, kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Vastuukunnan on toimitettava kuntien hyväksymä sopimus yhteisestä toimielimestä työ- ja elinkeinoministeriölle viimeistään 31.10.2023. Samassa yhteydessä kuntien on ilmoitettava, jos ne eivät halua vastaanottaa palveluiden järjestämiseen tarkoitettuja toimitiloja. Tältä osin sopimuksessa on todettu, että TE-toimistolta 1.1.2025 siirtyvät toimitilat (vuokratilat) otetaan vastaan, siltä osin kuin ne kuntonsa, kokonsa ja sijaintinsa puolesta vastaavat Satakunnan työllisyysalueen tarpeisiin.

Palveluiden järjestämisuunnitelma

Esityslistan liitteenä on suunnitelma Satakunnan työllisyysalueen palveluiden järjestämisestä. Suunnitelman mukaan Satakunnan työllisyysalueen kunnat sitoutuvat edistämään alueen työllisyyttä ja vahvistamaan elinvoimaa. Työllisyysalueen tavoitteena on olla Suomen paras työllisyysalue.

Yhteistä tavoitetilaa ja tapoja toimia on suunnitelmassa hahmoteltu huomioiden yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien strategiat ja niissä asetetut tavoitteet. Samalla on todettu, että Satakunnan työllisyysalueelle on tarpeen laatia yhteinen strategia, jossa määritellään tarkemmin työllisyysalueen missio, visio, arvot ja yleiset toimintaperiaatteet sekä toiminnalle asetettavat tavoitteet.

Suunnitelmassa on kuvattu se, mitä TE-toimipisteet ja TE-asiointipisteet ovat, ja miten ne eroavat toisistaan. Tehtävien hoitamiseen varattujen taloudellisten resurssien ja henkilöstöresurssien osalta on todettu, että ne tarkentuvat vuoden 2024 aikana. Suunnitelmassa on kuvattu myös eri palveluiden tuottamista. Työllisyysalueen yksityiskohtaisempi palvelusuunnittelu jatkuu kuitenkin vielä eri työryhmissä.

Yhteistyön tarvetta eri tahojen kanssa on korostettu. Lisäksi on tunnistettu tarve edistää työperäistä maahanmuuttoa, työvoimapulaan vastaamista ja kohtaannon lisäämistä. Suunnitelmassa on huomioitu myös työvoiman liikkuvuuden edistäminen sekä tarve varautua rakennemuutostilanteisiin.

Lisätietoja antaa Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100 ja hallintojohtaja Katja Törrönen, puh. 040 488 6101.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää esittää, että kaupunginvaltuusto päättää Kokemäen kaupungin osalta

1) perustaa työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen, Satakunnan työllisyysalueen, yhdessä muiden sopijapuolina olevien kuntien kanssa,

2) hyväksyä sen, että Porin kaupunki on vastuukunta ja palveluiden järjestämisvastuussa oleva työvoimaviranomainen Satakunnan työllisyysalueella 1.1.2025 alkaen,

3) hyväksyä esityslistan liitteen mukaisen sopimuksen Satakunnan työllisyysalueen yhteisestä toimielimestä (yhteistoimintasopimus),

4) hyväksyä esityslistan liitteenä olevan, Satakunnan työllisyysalueen työvoimapalveluiden järjestämistä koskevan suunnitelman ja todeta, että yhteistä suunnitelmaa täsmennetään vielä ennen järjestämisvastuun siirtymistä,

5) hyväksyä sen, että työvoimaviranomainen ottaa vastaan TE-toimistolta 1.1.2025 siirtyvät toimitilat, siltä osin kuin ne kuntosaa, kokonsa ja sijaintinsa puolesta vastaavat Satakunnan työllisyysalueen tarpeisiin, ja valtuuttaa Porin kaupungin tekemään tätä koskevan ilmoituksen työ- ja elinkeinoministeriölle,

6) oikeuttaa kaupunginjohtajan tekemään yhteistoimintasopimukseen ennen sen allekirjoittamista teknisiä tarkistuksia, jotka eivät muuta sopimuksen olennaista sisältöä ja

7) oikeuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen ennen kuin sopimuksen hyväksymistä koskeva päätös on lainvoimainen.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää, että kaupunginvaltuusto päättää Kokemäen kaupungin osalta

- 1) perustaa työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen, Satakunnan työllisyysalueen, yhdessä muiden sopijapuolina olevien kuntien kanssa,
- 2) hyväksyä sen, että Porin kaupunki on vastuukunta ja palveluiden järjestämismääräyksen mukainen työvoimaviranomainen Satakunnan työllisyysalueella 1.1.2025 alkaen,
- 3) hyväksyä esityslistan liitteen mukaisen sopimuksen Satakunnan työllisyysalueen yhteisestä toimielimestä (yhteistoimintasopimus),
- 4) hyväksyä esityslistan liitteenä olevan, Satakunnan työllisyysalueen työvoimapalveluiden järjestämistä koskevan suunnitelman ja todeta, että yhteistä suunnitelmaa täsmennetään vielä ennen järjestämismääräyksen siirtymistä,
- 5) hyväksyä sen, että työvoimaviranomainen ottaa vastaan TE-toimistolta 1.1.2025 siirtyvät toimitilat, siltä osin kuin ne kunnonsa, kokonsa ja sijaintinsa puolesta vastaavat Satakunnan työllisyysalueen tarpeisiin, ja valtuuttaa Porin kaupungin tekemään tätä koskevan ilmoituksen työ- ja elinkeinoministeriölle,
- 6) oikeuttaa kaupunginjohtajan tekemään yhteistoimintasopimukseen ennen sen allekirjoittamista teknisiä tarkistuksia, jotka eivät muuta sopimuksen olennaista sisältöä ja
- 7) oikeuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen ennen kuin sopimuksen hyväksymistä koskeva päätös on lainvoimainen.